DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO.

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS mane discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ Decembris, anno M. DCC. XXXVI.

M. JOANNE ISOARD,
Doctore Medico, Præside.

Suntne habiliores ad Artem Medicam, qui Imaginatione præpollent?

I.

MEDICINA ars traditionis est, scriptis & verbo propagata. Rationi & experientiæ insistit. Experientia, rerum ante gestarum memoriâ stat, & complectitur quicquid observatione circa sanitatem & morbos, & utrisque apta præsidia ab antiquo collectum est. Ratio, judicium est, quo, ex pensitatis quæcunque pensitanda sunt, determinatur quid pro conservandâ, quid pro restituenda sanitate agendum sit omittendumve. Utraque firmis argumentis sit innixa necesse est. Auxilium quodvis adhibere, temerarium est, nisi concurrentibus omnibus deprehendatur illius opportunitas. Pro experientiâ habere obscuras quasdam observationes, multiplici successu non satis firmatas, id certè periculi plenum. Falleretur qui unius sui judicio semper crederet. Curta foret vel senioris experientia, si is alia non nosset quàm quæ ipse expertus est. Experientia Medica, non unius hominis, non unius societatis, non unius seculi, sed omnium, quotquot ab antiquissimo ævo exstiterunt, Medicorum, imò & quandòque reliquorum hominum, opus est. Ab observatione fluunt, quæcunque de sanitatis & morborum phænomenis cognoscuntur. Prægressas evidentes morborum causas monstravit observatio: horum accidentia, periodos, & finitiones docuit: indicavit unde & varii morbi inter se, & varia ejusdem morbi tempora dignoscerentur: quicquid conservandæ & restituendæ sanitati conducibile est, undequáque desumsit & coacervavit. His cognitionibus ad medendum uti, rationis munus est. His instructa, audet agere, quæ secùs præ timiditate remaneret iners. Sic, nisi observatum fuisset plures morbos vomitu & alvi fluxu sanatos, nunquam ratio sola emeticorum purgantiumque medicaminum metum excussisset. Nunquam pariter ausi fuissent Medici, etiam detectâ sanguinis circulatione, ex incisis venis fundere sanguinem; nisi observatione constitisset priùs, spontaneum sanguinis profluvium ægris compluribus saluti fuisse. Sic ratio, ex imitatione Naturæ, sanandi adinvenit leges, atque ad ejus genium totam concinnavit Medicinæ artem. Medicus ergo Naturæ minister est, iners dum agit ipsa, nisi sit auxiliandum; dum ipsa jubet, paratus exsequi. Mutus verò est Naturæ sermo: nutu loquitur & signis. Nisi

ſedulitate magnâ, non capitur quid velit. Atque etiam intellecta juſſa, ſine multâ circumſpectione maximâque prudentiâ, rectè facere nemo poteſt.

II.

VOCEM autem Naturæ non meliùs cognoverit is, qui ejus interiora voluerit ſcrutari. *Intellexi*, inquit Sapiens, *quòd omnium operum Dei nullam poſſit homo invenire rationem, eorum quæ fiunt ſub Sole: & quantò plùs laboraverit ad quærendum, tantò minùs inveniat.* Naturam igitur non poſſumus cognoſcere prout in ſe eſt, ſed tantum, prout ſe habet ad nos. Illud verò hominibus neceſſarium non eſſe conſtat, quod Deus illos latere voluit. Sufficit itaque Medico, rerum perſpectos habere effectus: eſſentias ſi poſſet aſſequi, fortè ſuæ artis immenſitatibus foret impar. Satis quippe jam & longè fructuoſioris operæ impendendum, in pernoſcendis iis, quæ ad Medicinam verè neceſſaria ſunt. Quæ de ſanitate, morbis, remediorum poteſtatibus, memoriæ tradita ſunt, animo tenere; inter agendum, occurrentia quæque proprio marte ſtudioſè notare; obſervationes ſuas inter ſe, & cum aliorum obſervationibus conferre; omnibus demum maturè perpenſis, inferre quid facto opus ſit, quidnon; id verè eſt Medici munus. Huic porrò muneri rectè adimplendo, ſunt, præſens memoria, aſſidua obſervatio, judicium ſagax. Artis præcepta memoria ſufficit, his judicium aptat quæcunque patefecit obſervatio, atque ex hâc comparatione elicit quid ſit agendum. Oportet itaque fidelis ſit memoria, completa obſervatio, judicium maturum. Tria hæc concurrant neceſſe eſt. Sed ſolius eſt judicii, duo priora regere & moderari. Niſi ad judicii normam compoſita ſit memoria, vix quicquam ſuggeret tempeſtivè. Niſi obſervationi præſit judicium, manca hæc evadet & imperfecta. In Medico itaque maxima requiritur firmitas judicii, exquiſitiorque prudentia: quâ, non timidus, ſed conſideratus ſit: (quanquam & ſæpiùs præſtaret timidum eſſe quàm audacem) quâ attentus ad omnia, ſingula expendat: quâ nihil inconſultò moliatur; à traditione non recedat; novi nunquam avidus, remediis non ſatis exploratis timeat uti: quâ demum, quum res eſt obſcurior, totum potiùs Naturæ committat, niſi id ipſum ſit inutile, & præſtet remedium anceps experiri quàm nullum. Quicquid ergo adeò neceſſariæ in Medico prudentiæ obſtare deprehendetur, illud ad artis exercitium minimè conducere planum eſt.

III.

VIS illa, quâ mens rerum percipit imagines, imaginatio dicitur. Hâc qui præpollent ceteris, arrepto quovis objecto fortiùs percelluntur. Hinc, de iis quæ plenè intuerentur, rectiùs quidem judicarent; verùm, hinc etiam fit, ut judicio præcipiti rapiantur in errorem: quippe ex iis rebus impelluntur & ſtatuunt, quibus vix alii commoverentur. Id enim habet vividus imaginationis impetus: potenter afficitur intellectus, & voluntatem in conſenſum trahit. Ad hæc, mens hâc ratione altiùs attacta, excogitatis ſemel pertinaciter adhæret. Inde, difficile eſt, ut, qui ſunt hujuſmodi fervidâ imaginatione, in errorem lapſi, erigantur. Inde eſt etiam, quòd aliorum placita deſpiciant lubenter, ſuis ſuperbiant quàm facillimè. Ut autem præ ceteris hominibus ſplendidiores effingunt ſibi rerum imagines, ita in iiſdem rebus longiùs quàm illi vident; atque ex primis ſuis conceptibus, in alios inde ſubſequentes latè diffunduntur. Utile quidem foret iſtud veritatis indagationi, ſi modò ſatis noſſent rerum omnes & ſingulos reſpectus attendere. Sed rapido imaginationis curſu abrepti, quia neſciunt immorari, veritatem præterlabuntur, & ab eâ magis ac magis declinant; atque ſuis ipſi priores præcipitibus judiciis decepti, alios quâdam veluti contagii labe afflare conſueverunt; affectus ſiquidem commovere docti, pollent per-

ſuadendi arte. Nempe, quæ quiſque altiori mente concepit, de iiſdem vehementiùs diſſerit, hominibuſque inculcat potentiùs. Ex his colligere licet, talem imaginationem, ſi ſuaſoriis artibus utilis eſſe poſſit, inutilem profectò eſſe, imò damnoſam, in veritatis inquiſitione. Quî fieri enim poſſet, ut iſtiuſmodi imaginatio, rectumque ac maturum judicium, in unâ ſede morarentur? Qualia autem ferrentur judicia, ubi, ex imperfectâ veritatis indagatione, malè certis fundamentis ſuperſtruerentur?

IV.

MAGNAM imaginationis vim, & requiſitam in Medico prudentiam, ſtare ſimul non poſſe, haud ægrè fatebitur, qui conſiderare voluerit, quid prudentia poſtulet Medicum, quid eundem cogeret fortis imaginatio. Prudentiæ eſt, Naturam indefeſſè obſervare & ſtudioſiſſimè conſectari: in cauſâ foret acris imaginatio, ut, iis perculſus Medicus quæ primo intuitu detexiſſet, vel quæ primâ vice fuiſſet expertus, obſervationes negligeret pluries repetere, alias aliis vel corrigere vel confirmare; unde, & ignoraret plurima, quæ nonniſi longâ aſſiduitate deprehenduntur, & plurima pro conſtantibus haberet, quæ varietatibus obnoxia iterato examine cognoviſſet. Jubet prudentia, ut ea quæ ab aliis obſervata ſunt & propoſita, Medicus ſedulò meditetur, ſenioribus auſcultet, horum conſilia & animo teneat, & fideli imitatione proſequatur: ſed quicunque imaginatione pollerent, ſibi tantum credentes, aliorum ſententias capere, multò magis probare & ſequi, dedignarentur. Requirit prudentia, ut Medicus ea contentus inquirere & addiſcere, quæ ad artem verè utilia ſunt, vanis ſpeculationibus tempus hominum ſaluti debitum non concedat: ſed eorum qui fervidâ eſſent imaginatione, irrequieta mens, amaret altè ſapere; neceſſarias ſed obvias cognitiones parvi pendens, ſecretiora Naturæ myſteria, quæ non poſſet retegere, divinare geſtiret; omniumque aggrederetur explicationes, vana ſyſtemata, *ſuppoſitionibus*, id eſt, nullis prorsùs fundamentis, ſuffultas theorias, fluxas & inſtabiles. Exigit prudentia, ut Medicus ex iis judicet, quæ ſenſuum miniſterio cognoſcit: ſed ii quorum animus imaginationis vi plùs ſatis obtemperaret, æquè vividas exhiberent ſibi rerum abſentium imagines, ac alii præſentium; ſic in animum inducerent videre ſe quæ neutiquam viderent. Denique, vetat prudentia, ne quid in artis exercitio novitatis amori det Medicus, ne quid ex levioribus momentis capiat conſilii, néve in deliberando aliquoties animi pendere erubeſcat: ſed enim, imaginatione qui præpollerent, ipſi novitatum eſſent amatores; rerum facies primâ ſpecie apprehendere conſueti, non deliberarent, ſed pronunciarent; neque ex his quæ obſervare fortè contigiſſet ſua ducerent judicia, ſed potiùs occurrentia quæque ſemel conceptis aptarent opinionibus. Quot ergo conſequerentur noxæ, ſi, qui ſic à Naturâ comparati ſunt, faciendam ſuſciperent Medicinam! Obſervationibus inhabiles, falſas ſibi haberent aut imperfectas: præcipites in judicando, inconſideratè agerent, præſtarentque ſe in exhibendis remediis intempeſtivè audaces: ſuæ doctrinæ admiratores, contemtores alienæ, quicquid non credidiſſent ipſi, illicò damnarent; quæ ſibi arriſiſſent, obſtinatè retinerent; &, quod perniciosius eſſet, ſummâ ſuâ dicendi facilitate ac poteſtate perſuadendi, alios non raro ſuos traherent in errores. Felicem verò ægrum, ſi fortè primâ acceſſione benè cogitaviſſent!

V.

DE Medicinâ igitur non rectè ſentiit, in ſuo *Ingeniorum ſcrutinio*, Jo. Huarte, qui homines vividiori imaginatione pollentes, ad hujus artis exercitium habiliores eſſe opinatus eſt. Iſta mentis facultas, quum prævalet, reliquas

deprimit. Sanè, si languida esset nimis, frigeret animus & ignaviâ torperet. Oportet itaque, ut imaginatio suppetat Medico quantum satis sit. Ratione contemperata, valde proficua est. Huic quandiù subjacet, judiciorum non præpedit maturitatem, & consequenter, suum relinquit prudentiæ locum. Quicunque ergo justâ hâc imaginationis mediocritate donati, accedunt ad artem Medicam, ii sunt reverâ huic arti longè aptissimi: qui nempè, quum & observandi patientiâ simul & detegendi sagacitate excellant, constant judicio & valent prudentiâ. Hujusmodi fuit Hippocrates. Senex ille, quem divinum jure appellavit antiquitas, de rebus naturalibus simpliciùs quàm subtiliùs differens, nunquam rationem ab observatione sejunxit. Solius veri amans, si quas delibavit opiniones, ab illis nunquam detentus fuit. Plurimus in observando, quicquid experientia monstrare videbatur, tradidit, à posteris revisendum, &, si quid peccaret, emendandum. Neque suos illum errores fateri puduit, neque fuit unquam suæ sententiæ tenax: &, quæ in variis illius operibus sibi discrepare deprehenduntur, innuunt, gnarum illum fuisse retractare quæ jam dixerat, ut in melius immutaret. Patet ex his, summum virum, non imaginationis vi; sed exquisitissimo judicio, in medendi arte præcelluisse, quam usque adeò auxit & amplificavit. Eædem fuerunt dotes eximiorum virorum, quos ars Medica præclaros tulit. Eædem quoque sint necesse est illius, quicunque ad Medicinam appellit animum. Quum autem vulgò non reperiantur in iis, qui plurimâ imaginatione pollent; stent ii à Medicinâ procul. Ii, & Picturæ, & Poësi, & Musicæ allaborent, ii & orent causas meliùs; sed abstineant à disciplinâ, in quâ imaginatio non regere sed regi debet, & cujus exercitium consummatioris prudentiæ opus est.

Non ergo habiliores sunt ad artem Medicam, qui Imaginatione præpollent.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Andreas-Josephus Seron.	*M. Jacobus Trant, è Regiâ Scientiarum Academiâ.*	*M. Antonius Pepin, Regis Consiliarius, & in portu Brestensi Medicus Primarius.*
M. Thomas-Renatus Gasnier.	*M. Petrus Maloet, Consiliarius & Medicus Regis ordinarius, necnon Domûs Regiæ Invalidorum Ducum & Militum, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.*	*M. Petrus Azevedo.*
M. Philippus Davier de Breville, Dotariæ Hispaniarum Reginæ Medicus perpetuò ordinarius.	*M. Guillelmus de Magny.*	*M. Joannes Herment, Medicus Regis ordinarius.*

Proponebat Parisiis, JOANNES-JACOBUS BELLETESTE, Parisinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1736. à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1736.